

نوروز یک فرهنگ است

دکتر سیدمحمد صدر

نویسنده شکوفایی‌های پیش رو قرار داد. هستی پویا در تلخکامی‌ها متولد نمی‌شود، زیرا درستی و رخوت پویایی نیست، نوروز برای ما ایرانی‌ها بزرگ‌ترین نقطه عطفی است که هر سال برای ورود به عرصه تازه، تشویقمان می‌کند و نمود و نماد آینده‌ای است روشن و نویدبخش. باید لکه‌ها را رها کرد و ذهن را دگرگون ساخت. درس نوروز، حرکت به سوی آینده‌ای پرثمر است. نوروز به ما می‌گوید: گذشته را پشت سر گذاشته‌ایم و باید خود را مهیای جهش به سوی آینده کنیم. گذشته صرفاً گنجینه تجربه‌ها است و باید از آن گذشت.

نوروز یک فرهنگ است. فرهنگ دیرین ایران که ما را به حوزه تمدن خود وصل می‌کند و از شرق و غرب ایران تا قفقاز و آسیای مرکزی گسترش می‌یابد و آوای صلح منطقه‌ای و جهانی سر می‌دهد. یک سرزمین بدون فرهنگ هیچ معنایی ندارد و اصولاً سرزمین بدون فرهنگ موجودیتی پیدا نمی‌کند. از این طریق است که هر کشوری می‌تواند در جهان مطرح شود و به نمایش آداب و رسوم و اخلاق و زبان خود بپردازد. نکته مهم این که ابزار شناخته

نوروز، بهار، سرسبزی، نو شدن، تحول، تغییر، دگرگونی، شکوفایی، طراوت، تازگی و همه این‌ها یک پیام دارد و آن سیر و سلوک در سال جدید است. همه این‌ها می‌گویند انسان همچون طبیعت باید تازه و شکوفا شود و یک تحول و تغییر اساسی در خود به وجود آورد. آغاز فروردین انکار بی‌تردید مرگ و دروغ و اندوه است که زمینه‌ساز گستردن سفره‌ای از عشق و امید برای ناامیدان می‌باشد.

بعضی از فیلسوفان معتقد هستند که اصل هستی و زندگی را باید در تحول، دگرگونی و نو شدن جستجو کرد و به همین دلیل آدمی می‌تواند تنها یک بار گام در رودخانه نهد چرا که هر چیز در این جهان همواره دستخوش دگرگونی است. این نگاه می‌تواند سرلوحه همه اهداف و تجربیات انسان باشد. باید از سکون و ایستایی چشم پوشید و رهرو حقیقت بود و کل زندگی را در همین دگرگونی‌ها باز شناخت. اگر فلسفه تنها یک پیام برای بشر داشته باشد، آن است که زندگی مسیری است پرتکاپو، بالنده و پویا. با تکیه بر چنین رهیافتی باید همواره امید را سرلوحه تلاش خود قرار داد و از خمودی و سستی دوری جست و زندگی را

بشویند تا مگر روانشان پاک شود و آرامش یابند. این‌ها سنت‌هایی است بر جای مانده از گذشته، که رنج بردن را بهای وصول به نیازهایشان می‌دانستند، گویی خدای مهربان فقط رنج و درد را می‌پذیرد تا راضی شود.

نوروز اما چنین نیست و رنج و دردی را برای رسیدن به آرزوها توصیه نمی‌کند. هفت‌سین نوروز رنگانگ و نماد شادی و امید و خرمی است. نوروز نقاشی رنگارنگی از طبیعت و هنر است که تازگی عشق و دوستی را به نمایش می‌گذارد.

دکتر محمدعلی اسلامی ندوشن می‌گوید: گستره مرزهای فرهنگی ایران تا آن جایی است که نوروز را پاس می‌دارند. نوروز آرش کمانگیر فرهنگ ایرانی است. در طول تاریخ بارها شده است که فرمانروایان گوناگون، ایرانی و غیرایرانی، در یک زمان به گوشه و کنار ایران فرهنگی حاکم بوده‌اند، اما بر مردمانی حکم رانده‌اند که ایرانی بوده‌اند، خواه ترک و تورانی و عرب، خواه تاجیک و ازبک و سیستانی، خواه فارس و گیلک و کرد و کرمانی. ایران اما آنان را جذب و مجذوب خود کرده است. از اولجایتو، نوه هلاکوخان و نبیره چنگیز که تکرار نام‌هایشان ریشه‌آور است، سلطان محمد خدابنده را می‌سازد و آن گنبد و بارگاه مجلل سلطانیه را به یادگار برج می‌گذارد. پرورش این ملایمت از آن خشونت و برآوردن این گل از آن مرداب شاهکاری است که از سیاست و شمشیر بر نمی‌آید بلکه از فرهنگی دیرین، غنی، لطیف و اثرگذار است که نوروز نام دارد.

اگر صدها میلیون ساکنان این گسترده فرهنگی از غرب چین تا شرق اروپا خواهان آن هستند که نوروز به نمادی جهانی تبدیل شود و سازمان ملل

شدن یک ملت در محیط بین‌الملل فقط سیاسی و اقتصادی نیست بلکه فرهنگ است که می‌تواند بدون رقابت‌های منفعتی عامل صلح و وحدت انسان‌ها شود. شعر و ادبیات ایران زمین و شعرای بزرگ آن همچون سعدی، حافظ، مولوی، فردوسی، خیام، سنایی، عطار و نظامی گنجوی که زبان فارسی و فرهنگ ایران را حفظ و گسترش داده‌اند، از عوامل مهم شناخته شدن ایران در جهان هستند که همچنان آثار آنان در غرب و شرق عالم در حال ترجمه و پخش می‌باشد. این بزرگان حق بزرگی بر شانه ما ایرانیان دارند چرا که همچنان باعث نگاه احترام‌آمیز جهان به تاریخ و فرهنگ این مرز و بوم شده‌اند.

بعد از جنگ جهانی دوم، آمریکا به کشور اتریش که در اثر جنگ خسارات شدیدی دیده بود، بودجه‌ای تخصیص داد تا این کشور به بازسازی ویرانی‌های حاصل از جنگ بپردازد و تا حد ممکن دوباره اتریش را زنده نماید. دولت اتریش در نخستین اقدام به بازسازی مکان‌های فرهنگی و سالن‌های موسیقی پرداخت. آمریکایی‌ها به این کار اعتراض کردند و گفتند شما باید در وهله اول کارخانه‌ها را بازسازی کنید تا اقتصاد به هم ریخته کشور سرپا شود. اتریشی‌ها پاسخ دادند که اگر مهندسان و کارگران با فرهنگی نداشته باشیم، کارخانه‌های قدرتمندی نخواهیم داشت، زیرا فرهنگ است که انسان می‌سازد نه اقتصاد.

بوداییان برای رسیدن به عبادتگاه‌شان رنج و درد بسیار بر خود روا می‌دارند. راهی دراز و دشوار را بر سینه می‌خزند تا مگر نذرشان برآورده شود. هندوان پس‌انداز سالانه خود را صرف سفر به بنارس می‌کنند تا در آب گنگ، همان‌جا که خاکستر و پس مانده مردگان را می‌ریزند، خود را در آن آب گل‌آلود

متحد نیز آن را به رسمیت می‌شناسد برای این است که می‌خواهند آیینی جهانی و جهانگیر شود که نماد پاکی و دوستی و نرمش و آشتی و سازگاری و اعتدال و زیبایی و نیکی است و با هیچ دین و ملکی سر ناسازگاری و ستیز ندارد با این امید که جنگجویان نوروزاندیش شوند و صلح و آسایش و آرامش بر جهان مستولی گردد.

نوروز امسال یک ویژگی دیگر نیز دارد که با سال‌های گذشته متفاوت است. این نوروز در پی سالی می‌آید که در آن پاندمی کرونا ایران و جهان را به بیماری گرفت و باعث تلفات و خسارات فراوان در پهنه گیتی شد. این بیماری ویروسی علاوه بر ضربه به جسم و جان انسان‌ها، ضررهای گوناگونی به اقتصاد و معیشت مردمان وارد کرد که باعث افزایش فقر و بیکاری در جهان شد. خسارت نهایی کووید-۱۹، ایجاد ترس و وحشت در محیط اجتماعی شد که هم‌چنان ادامه دارد و شاید تا آخر همین سال نیز وجود داشته باشد.

وقتی به گذشته برمی‌گردیم در می‌یابیم که بحران‌ها همیشه با انسان‌ها بوده‌اند ولی این انسان است که با قدرت اراده و خردورزی خود با تدبیر از کنار بحران‌ها عبور می‌کند و آن‌ها را حل می‌نماید، زیرا به خوبی می‌داند که با همه مشکلات زندگی جاری است و ایام غم نخواهد ماند.

زندگی اجتماعی بدون تماس با دیگران معنی نخواهد داشت و اصالت انسان این است که تا می‌تواند زیبایی بیافریند و از زیبایی‌ها لذت ببرد. در این نوع از زندگی رفتار مسؤولانه خود نوعی آفرینش

زیبایی است و انجام وظایف فردی به‌طور کامل خوشبختی اجتماعی را به ارمغان می‌آورد. بیماری، فقر، ظلم و دیگر مشکلات، دایمی نیستند و گذر زمان و انجام مسؤولیت‌ها آن‌ها را برطرف خواهد کرد، زیرا نور حتی اگر به قدر روزنه‌ای باشد، باز هم لشکر سیاهی را می‌برد و بهار، زمستان را سرسبز می‌کند و به همین دلیل نوروز حامل پیام دوستی، شکوفایی، نشاط، مهربانی، صلح و سرزندگی است. اگر در بهار که پیام صلح و دوستی دارد، خشونت‌ها و تندی‌ها به کناری برود، درخت دوستی سبز می‌شود و دل‌ها آرام می‌گیرد. گانده می‌گوید: «با انگشتان گره کرده نمی‌توان دست کسی را فشرد این دست باز است که در دستان دیگر قرار می‌گیرد و همبستگی و هم‌دلی ایجاد می‌کند.»

در لحظه تحویل سال از خداوند متعال می‌خواهیم که حال ما و ملت ایران و جامعه بشری را به بهترین حال تبدیل کند و شر بیماری کرونا را از وجود بشریت کوتاه گرداند.

در آغاز سال جدید از درگاه احدیت می‌خواهیم که ایثارگری و فداکاری کادر درمان ایران را که با تمام توان در خدمت خلق خدا بوده‌اند و از جان و جسم خویش مایه گذاشته‌اند، سلامت بدارد و به همه آن‌ها پاداش خیر عطا فرماید.

نوروز که عامل شادی و طراوت و تازگی است، شاید عامل درمان و نجات بشریت از این بالای خانمان سوز شود که امید است این گونه باد.

نوروز و بهار بر همگان مبارک

دکتر سیدمحمد صدر